

Ga je scheiden? Denk ook aan het pensioen!

Kies voor conversie, dat betekent financiële onafhankelijkheid van je ex.

De NVR reageert via brieven op het wetsvoorstel en heeft een gesprek met het ministerie Sociale Zaken en Werkgelegenheid gehad.

Wetsvoorstel over de verdeling van het pensioen bij een scheiding verbetert de economische zelfstandigheid van vrouwen

Op 8 maart 2018 kwam het heugelijke bericht dat de wet Verevening Pensioen bij Scheiding, die gaat over het delen van het door beide partners opgebouwde pensioen na een scheiding, ingrijpend gaat veranderen.

Al lang is er onvrede over de huidige wet. Nogal wat vrouwen vergeten namelijk gebruik te maken van het recht dat ze hebben om binnen twee jaar na de scheiding een deel van het pensioen van hun ex-partner op te eisen en ze worden daarop ook niet geattendeerd door hun adviseur.

En automatisch wordt er van 'verevening' uitgegaan, wat nadelig is voor de vrouw omdat je dan financieel afhankelijk blijft van wat je ex besluit inzake je pensioen.

Wat gaat er veranderen?

Het pensioen wordt automatisch gedeeld bij een scheiding en conversie wordt standaard.

Het grote voordeel van conversie is dat de verdeling van het pensioen plaatsvindt op de datum van de scheiding. Hierdoor ben je niet meer afhankelijk van beslissingen van je ex. Je hebt de keuze om je pensioen mee te nemen naar je eigen pensioenuitvoerder of, als je die niet hebt, blijft het staan als jouw pensioen bij pensioenuitvoerder van de man.

Bij verevening wordt het pensioen gedeeld op de datum van pensionering van je ex. Voor onder andere de ingangsdatum van het pensioen ben je afhankelijk van de beslissingen van je ex.

Waarom hebben vrouwen recht op de helft van het pensioen?

Ben je in loondienst dan wordt 20 procent van het salaris gereserveerd voor het pensioen. Er is dan minder inkomen te besteden. Daarom wordt het redelijk geacht om het gereserveerde inkomen na een scheiding te delen. Hebben beiden een ongeveer even hoog inkomen, dan is het meestal niet nodig om het pensioen te delen. Echter, het blijkt dat vrouwen nog altijd twee keer zoveel tijd besteden aan zorgtaken en veel vaker in deeltijd werken als mannen, waardoor ze aanzienlijk minder pensioen opbouwen, zie tabel 2 verderop.

Welke rechten hebben samenwonenden.

De wet VPS heeft betrekking op het huwelijk en het geregistreerd partnerschap dat bij de notaris is vastgelegd. Het voorstel van de minister sluit samenwonenden uit. Een vreemde zaak omdat steeds meer mensen gaan samenwonen, nu al bijna één miljoen, zonder boterbriefje. Én, 44 procent van de eerst geboren kinderen worden in een samenlevingsverband geboren.

Wat vindt de NVR van de voorgestelde wetswijzigingen?

Het is verheugend dat het pensioen automatisch gedeeld gaat worden bij een scheiding en dat conversie het uitgangspunt wordt. Maar de NVR vindt dat het uitsluiten van samenwonenden bij deze wet niet kan, omdat steeds meer mensen kiezen voor samenwonen.

We vinden dat er een oplossing moet worden gevonden voor mensen die samen op één adres wonen en op een gegeven moment besluiten om uit elkaar te gaan (N.B. in 1999 woonde 76 procent na 8 jaar nog bij elkaar). Het samenwonen is te achterhalen via het bevolkingsregister als er standaard bij de inschrijving op hetzelfde adres een vraag gesteld wordt over de aard van hun relatie en waar het pensioen is ondergebracht. De pensioenuitvoerder wordt dan automatisch geïnformeerd over hun samenwonen, net zo als bij een huwelijk en geregistreerd partnerschap. Het laten opstellen van een notarieel samenlevingscontract en op hetzelfde adres ingeschreven staan geeft de meeste zekerheid. Op basis van dit contract zijn veel pensioenfondsen bereid tot het delen van het pensioen bij het uit elkaar gaan. Hoewel er ook pensioenuitvoerders zijn die (jonge) mensen niet op kosten willen jagen en een eigen verklaring van samenwonen voldoende vinden.

Pas over twee jaar een nieuwe wet

Op haar vroegst gaat de wet over twee jaar in. Er komt nu een wetsontwerp dat met alle betrokkenen moet worden besproken. Met de pensioenuitvoerders, advocaten, notarissen, mediators, rechters, opleidingen, etc. Omdat er door bedrijven en de overheid zoveel verschillende pensioenfondsen zijn opgericht, die allemaal hun eigen regels hebben en op eigen manier het pensioen berekenen, zal het opstellen en het invoeren van nieuwe wet- en regelgeving nog veel tijd kosten.

Wat betekent de huidige wet VPS voor vrouwen die gaan scheiden?

Huwelijk en geregistreerd partnerschap

Regel je pensioen binnen twee jaar na je scheiding. En kies voor conversie. Doe dit het liefst tegelijk met je echtscheidingspapieren. Verevening is nu standaard, conversie is de 'afwijking', maar nu al mogelijk! Dring bij de scheiding aan op conversie, al zijn veel adviseurs hiervan te weinig of niet van op de hoogte. Zelfs kunnen enkele pensioenfondsen weigeren deze wens te honoreren, terwijl dit wettelijk altijd een mogelijkheid is geweest. De NVR heeft onlangs hierop de Stichting van de Arbeid aangesproken om dit te veranderen. Deze Stichting heeft hiervoor de ruimte geschapen.

TIP

We raden vrouwen aan, zolang de wet nog niet in werking is getreden, om hun pensioen binnen twee jaar na hun scheiding te regelen en te kiezen voor conversie.

De huidige wet maakt dat nu al mogelijk.

Samenwonenden raden we aan om via een notarieel samenlevingscontract of om met een zelf opgesteld samenlevingscontract de pensioenuitvoerder te informeren over het samenwonen.

Samenwonen.

Ga je samenwonen? informeer je pensioenfonds of verzekering van de datum dat je op hetzelfde adres gaat wonen en van de datum dat je uit elkaar gaat. Het ligt aan de pensioenuitvoerder of deze je pensioen wil delen. De meeste pensioenuitvoerders hebben daar echter een probleem mee, want het zou niet volgens de wet VPS zijn. De pensioenwet geeft echter iets anders aan. Daarom is het aan te raden een samenlevingscontract op te stellen, al dan niet vastgelegd bij een notaris. [Lees meer](#) hierover.

Tabel 1. *Wat betekenen de verschillende methoden van delen van het pensioen bij een scheiding voor de onafhankelijkheid van vrouwen?*

<p>Verevening, is standaard in huidige wet. Pensioen delen bij pensionering ex.</p> <p>Je blijft afhankelijk van beslissingen ex over o.a. ingangsdatum pensioen.</p>	<p>Wordt over twee jaar in de nieuwe wet van kracht:</p>	<p>Conversie, wordt standaard in de komende wet. Pensioen delen op datum scheiding.</p> <p>Eigen aanspraak op pensioen. Financieel onafhankelijk van ex.</p>
--	---	---

Bekijk ook de [video](#) van minister Koolmees waarin hij de wetswijzigingen aankondigt. Kort en krachtig legt hij daarin uit waarom de wet aanzienlijk moet worden veranderd.

Wat het delen van het pensioen zo ingewikkeld maakt is het bijzonder partnerpensioen.

Een bijzonder partnerpensioen wordt uitgekeerd als je ex overlijdt, maar dit is afhankelijk of je voor conversie of verevening kiest, én het type pensioenfonds waarbij je ex was aangesloten.

Tot voor kort werden alle pensioenen via opbouwbasis beheerd. Dit betekent dat er geld werd gereserveerd, een spaarpotje, voor het geval de man zou overlijden.

Tegenwoordig wordt echter 60 procent van de pensioenen beheerd via risicobasis. Het risico van overlijden van de man is dan verzekerd. Bij een scheiding is er dan geen potje met geld om te verdelen. Deze wijze van beheren is in het financiële nadeel van vrouwen.

Het ligt aan je werkgever bij welk type pensioenuitvoerder je bent aangemeld, je hebt geen keuze.

Wat betekenen opbouw- en risicobasis voor de keuze van conversie en verevening.

- Opbouwbasis, de pensioenuitvoerder bouwt een potje op voor het geval de man overlijdt. Zowel als ze nog getrouwd waren als na een scheiding via verevening keert het pensioenfonds een bijzonder partnerpensioen uit. Bij conversie wordt het gespaarde geld uitgekeerd aan de vrouw.

- Risicobasis, de pensioenuitvoerder verzekert het risico van overlijden van de man. Wanneer men getrouwd is en de man overlijdt, dan keert de verzekering aan de vrouw een partnerpensioen uit.

Bij de keuze voor verevening bij scheiding ontvangt de vrouw een bijzonder partnerpensioen.

Kiest de vrouw voor conversie dan ontvangt zij bij op de datum van de scheiding de helft van het opgebouwde pensioen. Het geld dat voor de premie van de verzekering voor een bijzonder partnerpensioen is uitgegeven en is dus niet te verdelen.

Heeft de man even geen werk, dan is hij niet verzekerd als hij overlijdt en ontvangt de vrouw geen partnerpensioen als ze nog getrouwd was, en geen bijzonder partnerpensioen, niet bij verevening en niet bij conversie.

Bovenstaande punten maken duidelijk dat het gecompliceerd is om eenvoudige regels op te stellen voor het verdelen van het pensioen.

Tot slot

De situatie is sinds 1995 weliswaar verbeterd in vergelijking met de jaren daarvoor, toen bij een scheiding vrouwen geen recht hadden op de helft van het pensioen. Maar het lijkt erop dat de keuze van 'verevening' als naam van de wet en dat het als eerste mogelijkheid wordt genoemd om je pensioen te delen, wel erg in het voordeel van mannen is uitgevallen. Bijvoorbeeld: als de vrouw eerder overlijdt dan wordt het gedeelte van het pensioen dat voor haar gereserveerd is, weer bij het pensioen van de man opgeteld. Omgekeerd is dat niet het geval: overlijdt de man eerder, dan ontvangt zij alleen haar gedeelte. Ook vóór 1995 en kort daarna waren er adviesorganen, waaronder de toen nog bestaande emancipatieraad, die conversie adviseerden vanwege de financiële onafhankelijkheid die dat voor vrouwen zou opleveren.

Tien jaar later, in 2005 was de eerste evaluatie van de wet VPS vanwege de onvrede erover. Vanaf 2017 de tweede evaluatie. Het ziet ernaar uit dat eindelijk een wet komt die meer recht doet aan de opgebouwde pensioenrechten van vrouwen, het wetsvoorstel is in de maak.

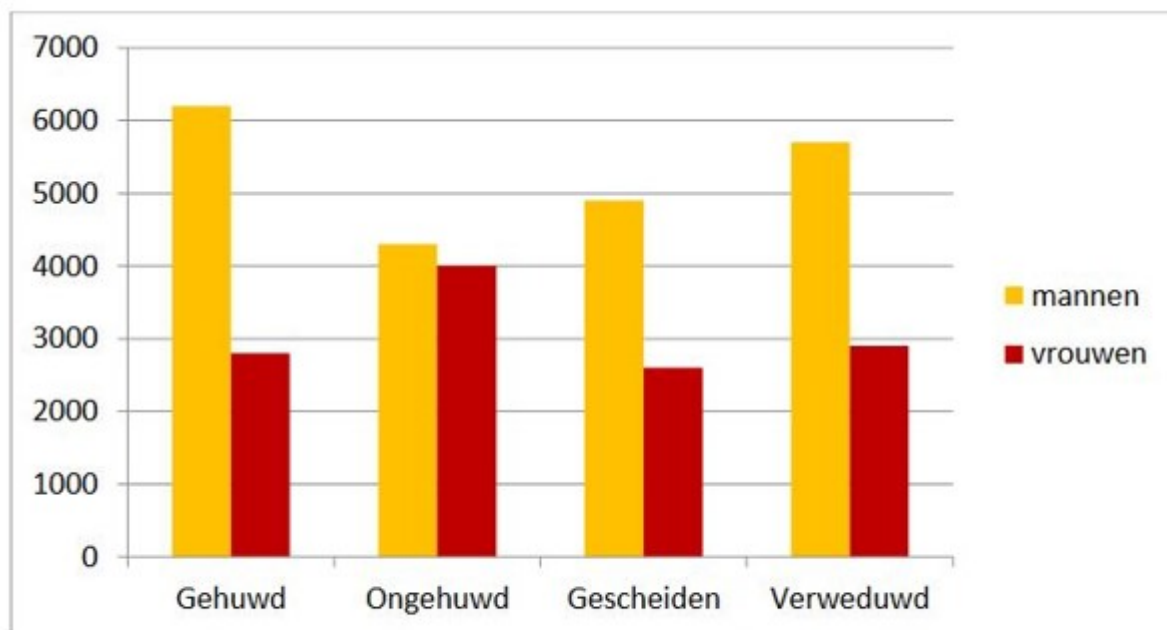
16 mei 2018

Nenita La Rose, voorzitter NVR

Marjan Nieuwenhuis, studiegroep EZ, Wouw

Toelichting op tabel 2. De verschillen in opgebouwd pensioen tussen mannen en vrouwen zijn al op jonge leeftijd groot, 2012, uit meer hierover in een [artikel](#) van Atria.

Tabel 2. Opgebouwde jaarlijkse pensioenaanspraken, van 45 tot 50 jarigen

Bron: CBS Statline